

Звіт

декана біологічного факультету про роботу у 2019/2020 навчальному році

Протягом 2019/2020 навчального року робота провадилася у рамках «Програми розвитку біологічного факультету на період 2016-2020 рр.», затвердженої Вченою радою у вересні 2016 року, згідно плану роботи Вченої ради, у якому сфокусовані всі основні напрями діяльності факультету, а також згідно «Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019-2025 рр.».

I. Кадровий потенціал факультету (таблиця 1). Кількість науково-педагогічних працівників та навчально-допоміжного персоналу за 2019/2020 навчальний рік змінилася незначно, порівняно до кількості у минулому навчальному році. Науково-педагогічні працівники 108 осіб, в тому числі сумісники – 30, з них за бюджетом – 43,55 за спецфондом – 48,8. Докторів наук – 13, кандидатів наук – 60, без наукового ступеня – 35 осіб. За віком: до 40 років – 38 осіб, до 50 років – 35, до 60 – 17 і понад 60 років – 18 осіб. Середній вік науково-педагогічних працівників – 48 років. Навчально-допоміжний персонал – 65 осіб.

Підготовка кадрів вищої кваліфікації. У 2019/2020 навчальному році кандидатська дисертація була захищена С.Л. Огієнко, кафедра молекулярної біології та біотехнології. У спеціалізовану вчену раду факультету подана до захисту кандидатська дисертація Горпинченком М.Ю. Над докторськими дисертаціями працюють доценти Кот Ю.Г., Комариста В.П., Бараннік Т.В., Авксентьєва О.О., Гамуля Ю.Г. В аспірантурі на факультеті навчається 20 осіб.

Доцент Утевський С.Ю мав творчу відпустку для завершення докторської дисертації, сподіваємося, що він протягом 2021 року її захистить. Доценту О.Ю. Акулову 2020 року була затверджена тема докторської дисертації. Також є надія, що захист відбудеться у 2021 році. План підвищення кваліфікації викладачами факультету виконаний.

Таблиця 1 Кадровий склад факультету у 2019/2020 навчальному році

Кадри	Осіб	Ставок	Бюджет	Спецфонд
Загальна кількість				
Науково-педагогічні працівники	108	92,35	43,55	48,80
В т.ч сумісники	30	10,85	4,35	6,5
За вченими ступенями				
Доктори наук	13	15,65	8,75	6,9
Кандидати наук	60	48,25	27,0	21,25
Без ступеня	35	34,15	7,8	26,35
Всього по факультету	108	92,35	43,55	54,5
НДП	65	66,2	48,2	18,0

Щодо підготовки кадрів вищої кваліфікації, то факультет має певні резерви, а саме – у аспірантурі навчається 20 осіб, що є джерелом майбутніх НПП факультету. Крім того, на кафедрах працюють кандидати наук без вченого звання, які повинні ближчим часом досягти присвоєння вченого звання.

Протягом 2019/2020 навчального року вчені звання професора присвоєні доцентам Д.А. Шабанову і С.Ю Утевському, а вчене звання доцента Н.Ю. Полчаніновій.

Зазначу, що на кафедрах факультету вкрай необхідно істотно посилити роботу з підготовки кандидатів і докторів наук. Тим НПП, які ще не мають наукового звання спрямувати зусилля на його присудження. Наголошую на цьому з тієї причини, що факультет уже стикається з проблемою при акредитації наших ОПП на бакалаврському та магістерському рівнях освіти. Зрештою це може призвести до втрати ОПП, бо ми не зможемо виконати необхідні умови акредитації, а саме – у нас не буде достатньої кількості НПП для створення груп забезпечення для реалізації освітніх програм. Це стосується, перш за все, кафедри фізіології людини і тварин, на якій тільки два науково-педагогічні працівники відповідають вимогам щодо членів груп забезпечення магістерської ОПП «Фізіологія людини і тварин».

На кафедрі молекулярної біології та біотехнології 4,5 штатних одиниць за держбюджетом. Однак, практично всі НПП, які займають ці ставки, є зовнішніми сумісниками, що не дозволяє їм за умовами акредитації входити до групи забезпечення освітньої програми бакалаврату зі спеціальності 162 «Біотехнології та біоінженерія». Кафедрі слід готуватися до створення та акредитації ОПП за магістерським рівнем вищої освіти, бо відсутність підготовки магістрів зі спеціальності 162 «Біотехнології та біоінженерія» може негативно вплинути на набір студентів на бакалаврську програму за цією спеціальністю. Слід сподіватися, що кафедра молекулярної біології та біотехнології буде розвиватися, вдосконалювати якісний склад НПП і забезпечить якісну підготовку бакалаврів та акредитацію магістерської ОПП у наступному навчальному році.

Розподіл кадрів і навантаження по кафедрах (таблиця 2). Штат практично всіх кафедр за 2019/2020 навчальний рік практично не змінився і достатньо укомплектований за кількістю та кваліфікацією НПП. Однак всім кафедрам необхідно приділяти значні зусилля увагу щодо забезпечення кадрами вищої кваліфікації, щоб повною мірою забезпечити виконання ОПП програм на факультеті.

Нерівномірність розподілу штатів на кафедрах пов'язана з тим, що 4 кафедри – біохімії, фізіології людини і тварин, генетики і цитології та зоології і екології тварин забезпечують навчальний процес на медичному факультеті. Тому на цих кафедрах значне навантаження і значна кількість НПП працює за спецфондом.

II. Навчально-методична робота. Підготовка студентів здійснюється за галуззю знань 09 Біологія за спеціальністю 091 Біологія за першим рівнем вищої освіти бакалавр, а також за другим рівнем вищої освіти магістр за галуззю знань 09 Біологія за спеціальністю 091 Біологія. Підготовка магістрів провадиться за чотирма ОПП – «Біологія», «Генетика», «Біохімія», «Фізіологія людини і тварин». Розпочалася підготовка студентів за спеціальністю 014.05 – Середня освіта – (Біологія та здоров'я людини) на першому і другому рівнях вищої освіти. Крім того, провадиться підготовка за першим рівнем вищої освіти бакалавр за спеціальністю 162 «Біотехнології та біоінженерія» ОПП, для якої була акредитована. Нині стоїть завдання щодо акредитації ОПП за цією спеціальністю для другого рівня вищої освіти – магістратури.

Факультет здійснює підготовку на третьому рівні вищої освіти PhD за спеціальністю 091 «Біологія» та спеціалізаціями «Генетика», «Зоологія та екологія тварин», «Ботаніка та екологія рослин», «Фізіологія рослин», «Біохімія». Всього на факультеті навчається 20 аспірантів. На факультеті діє спеціалізована вчена рада із захисту кандидатських дисертацій за двома спеціальностями – 03.00.12 – фізіологія рослин та 03.00.15 – генетика.

Таблиця 2 Розподіл кадрів та навчального навантаження по кафедрах у 2019/2020 навчальному році

КАФЕДРА	Осіб	С т а в к и			Д.б.н.	К.б.н.	Без ступеня	Навантаження
		Всього	Бюджет	Спец-фонд				
Біохімії	18	21,5	7,5	14,00	3	11	4	12840
Фізіології людини і тварин	23	24	5,5	18,5	2	9	12	15082
Фізіології і біохімії рослин та мікроорганізмів	11	6,75	5,00	1,75	1	5	4	4050
Зоології та екології тварин	18	11,65	5,95	5,70	3	8	7	8248
Ботаніки та екології рослин	8	7,00	6,00	1,00	1	7	-	4541
Генетики і цитології	15	12,25	5,25	7,00	4	7	4	8153
Мікології та фітоімунології	7	4,5	4,5	-	1	5	1	2530
Молекулярної біології та біотехнології	16	8,9	4,6	4,3	5	8	3	5425
Загальне навантаження по факультету								60869

Створені і діють 5 ОПП за всіма спеціальностями підготовки студентів на факультеті. У цій роботі активну участь брали доценти Мартиненко В.В., Наглов О.В., Кузнецова Ю.О., Навроцька В.В., Тагліна О.В., Бараннік Т.В., Авксентьева О.О., професори Шабанов Д.А., Атраментова Л.О., Перський Є.Є., Токарський В.А. Створена і введена в дію нова ОПП за спеціальністю 014.05 – Середня освіта – (Біологія та здоров'я людини), гарант програми доцент О.В.Тагліна. У роботі по створенню цієї програми активну участь взяли НПП факультету. Протягом 2019/2020 навчального року була проведена значна робота по підготовці до акредитації ОПП магістерського рівня за спеціальністю 014.05 – Середня освіта – (Біологія та здоров'я людини). Акредитація програми експертами НАЗЯВО відбувалася на початку жовтня 2020 року.

Крім того, протягом 2019/2020 навчального року проведена значна робота щодо акредитації освітньо-професійної програми підготовки PhD (доктор філософії). Гарант програми професор Л.О. Атраментова та члени групи забезпечення провели значну роботу щодо підготовки програми до акредитації. Експертною групою НАЗЯВО була проведена акредитація цієї програми у жовтні 2020 року. Акредитація успішно відбулася, що дає право факультету готувати докторів філософії за спеціальністю 091 «Біологія».

Вдосконалення навчальних планів. До навчальних планів введені нові курси, у тому числі міжкафедральні. Робочі програми нормативних та спеціальних курсів оновлені. Розроблені 18 програм міжфакультетських дисциплін. Авторами програм є доценти Комариста В.П., Віннікова О.І., Акулов О.Ю., Авксентьева О.О., професори Шабанов Д.А.,

Утевський С.Ю та інші. Кожен курс слухали по 15-20 студентів різних факультетів університету. У наступному навчальному році на факультеті необхідне подальше вдосконалення навчальних планів з урахуванням сучасних наукових даних з біології.

Методичне забезпечення навчального процесу – видано всього 14 методичних посібники (23 у минулому навчальному році), серед яких з фізіології людини і тварин, з фізіології та біохімії рослин, з мікробіології та вірусології, з генетики, з біотехнології, а також для вчителів середньої школи. Вірогідно, що зниження кількості виданих методичних посібників пов'язано з карантинном у зв'язку з пандемією. Викладачі факультету підготували і направили до видавництва ще низку рукописів навчальної літератури, які планувалися до друку, але не були видані у зв'язку з карантинном. Але для нашого великого колективу це вкрай недостатньо, враховуючи зменшення аудиторних годин та збільшення чисельності студентів, які навчаються за індивідуальним планом. Крім того, вкрай необхідні методичні посібники для самостійної роботи студентів, бо вона буде і надалі збільшуватися у загальному навантаженні у зв'язку з введенням дистанційної форми навчання.

Розроблені курси дистанційного навчання доцентами Бараннік Т.В., Комаристою В.П., Безродною О.В., Герман О.Ю., Федосовою С.М., Щоголевім А.С. та іншими. Серед них 4 міжкафедральні курси, 29 дистанційних курсів розроблено на кафедрі ботаніки та екології рослин і один з них сертифіковано (доц. Комариста В.П.), 8 курсів розроблені кафедрою генетики і цитології і один з них сертифіковано (доц. Гренська О.В.), по одному курсу на кафедрах зоології і екології тварин та кафедрі мікології і фітоїмунології, 3 курси розроблені кафедрою фізіології людини і тварин і один з них сертифіковано (доц. Федосова С.М.), 7 курсів розроблені кафедрою фізіології і біохімії рослин та мікроорганізмів і один з них проходить процедуру сертифікації. Проводиться робота по сертифікації дистанційних курсів. За сучасності дистанційна форма навчання стає вельми важливою і не тільки у зв'язку з пандемією. Одним із завдань кафедр факультету є створення програм розвитку дистанційного навчання, згідно з введенням у дію низки нормативних документів, які регламентують розвиток дистанційного навчання та Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019-2025 рр. На сайті факультету розміщені НМКД практично всіх дисциплін, які викладаються на кафедрах, що, до певної міри, забезпечує поінформованість студентів про організацію навчального процесу.

Нові спеціальні практикуми. На факультеті розробляються і впроваджуються у навчальний процес спеціальні практикуми з молекулярно-біологічних досліджень - методи ПЛР-аналізу, штрих-кодування ДНК та інш. Такі практикуми впроваджені на кафедрах генетики і цитології, фізіології і біохімії рослин та мікроорганізмів, мікології та фітоїмунології, біохімії, зоології та екології тварин. Це дозволяє виконувати дослідження з дипломних робіт бакалаврів та магістрів з використанням сучасних молекулярно-біологічних методів дослідження.

На факультет були придбані сучасні прилади за кошти Фонду модернізації навчально-наукового обладнання нашого університету, а також за кошти фонду придбання коштовного обладнання, які використовуються всіма кафедрами для проведення досліджень на сучасному рівні – це спектрофотометр/флюориметр для мікроорб'єктів, флюорисцентний та лазерний скануючий конфокальний мікроскопи. Ці прилади дають можливість істотно поглибити підготовку фахівців-біологів для їх майбутньої професійної діяльності.

Для забезпечення гідного рівня підготовки студентів медичного факультету (близько 600 студентів-іноземців) ряд курсів викладаються англійською мовою НПП кафедри біохімії,

генетики і цитології, зоології та екології тварин, фізіології людини і тварин. Всі курси забезпечені англomовними підручника та методичними посібниками.

Слід зазначити, що другий семестр 2019/2020 навчального року істотно ускладнився з точки зору проведення навчального процесу у зв'язку зі строгим карантинном відносно пандемії COVID-19. Факультет, як і весь університет, вимушений був перейти на дистанційну форму навчання. Практично всі лекційні курси викладалися у дистанційній формі, за виключенням тих, які слухали студенти у групах не більше 20 осіб. Лабораторні заняття проводилися за звичайною формою. Ускладнився і процес проведення навчально-польової та виробничої практики для студентів I-III курсів. Не було можливості у зв'язку з дотриманням вимог карантину здійснити навчально-польову практику студентів I-II курсів на біологічній станції факультету. Тим не менше, вона була успішно проведена у комбінованій формі на базі університету. Викладачі кафедр зоології та екології тварин, ботаніки та екології рослин, мікології та фітоімунології провели практичні заняття з виїздом за межі Харкова, де студенти у польовій обстановці виконали програму практики. Велику роботу з організації і проведення практики провів її керівник від факультету доцент Гончаров Г.Л., а також викладачі всіх кафедр, задіяних у цьому непростому процесі, за що їм велика подяка.

Зазначу, що дистанційне навчання здійснювалося з використанням ІТ-технологій – платформи LMS Moodle, Google-Forms (Google classrooms, Google Drive), Zoom, Skype тощо. Загалом навчальний процес у дистанційній формі відбувався успішно. Однак, у зв'язку з цим, фактичне навчальне навантаження на викладачі істотно зросло. Крім того, не просто було читати лекції з використанням ZOOM, який обмежує час спілкування зі студентами – всього 40 хв. Вимушені перерви з наступним підключенням студентів не дозволяють повною мірою використати час лекції. Тому є нагальна потреба придбання безкоштовних ZOOM для університету, а відтак і для факультету, що важливо для забезпечення якісного навчального процесу в умовах пандемії.

Факультет вдосконалює не тільки власне методичне забезпечення навчального процесу. Викладачі беруть участь у підвищенні кваліфікації вчителів загальноосвітніх шкіл з біології, для чого розроблена програма і навчальний план з їх підвищення кваліфікації. Протягом 2019/2020 навчального року на курсах підвищення кваліфікації навчалися понад 30 осіб. На базі біологічної станції факультету був проведений семінар-тренінг для вчителів біології Новобаварського району м. Харкова.

НПП факультету беруть активну участь у співпраці із закладами середньої освіти. За напрямом «Навчальна література для загальноосвітньої школи» відзначено дипломом III ступеня - професора Утєвську О.М. за підручник та навчально-методичний комплекс для 11-о класу закладів загальної середньої освіти «Біологія і екологія (профільний рівень)». Здійснені дорадчі відео-публікації (доцент кафедри генетики та цитології Тагліна О.В.). Старший викладач Кіюся Є.О. розмістив серію дорадчих відео на персональному каналі YouTube. Доцент Волкова Н.Є провела 2 вебінари (ХАНО) із підготовки до шкільних олімпіад (Біологія. Розв'язання задач з генетики).

На факультеті проведений ряд семінарів, присвячених вдосконаленню навчального процесу. Методичною комісією проведений факультетський методичний семінар: «Стан та перспективи підготовки фахівців за спеціальністю 014 Середня освіта/014.05 Біологія та здоров'я людини для реалізації концепції Нова Українська Школа» (доповідач доцент Тагліна О.В.). За результатами обговорення рекомендована стаття у методичний збірник ХНУ. Також відбулися семінар кафедри біохімії «Планування та організація виконання

кваліфікаційних робіт бакалаврів і магістрів студентами кафедри біохімії в 2019-2020 н.р.», (доповідач: доцент Бараннік Т. В.) і кафедри генетики та цитології «Типові помилки складання здобувачами вищої освіти завдань на кваліфікаційну роботу та протоколу наукового дослідження». Професор Божков А.І. провів майстер-клас для медичних працівників на тему: «Епігенетичні механізми деяких патологій людини», (Український інститут клінічної генетики Харківського національного медичного університету). Кафедрою фізіології і біохімії рослин та мікроорганізмів для старшокласників організована і дієла школа-лабораторія «Життя рослин – рослини для життя», у якій загалом навчалися понад 30 школярів. Традиційно на факультеті проводяться екскурсії школярів для знайомства з кафедрами (доц. Тагліна О.В.).

На факультеті функціонує Лабораторія інтегруючого викладання природничих наук, створена у 2018 році, якою керує професор Д.А. Шабанов. Основний напрям роботи лабораторії є розробка нових засад викладання природничих дисциплін у межах проведення експерименту МОН всеукраїнського рівня "Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення інтегрованого курсу «Природничі науки» для 10-11 класів загальної середньої освіти" (наказ № 863 від 03.08.2018), курсу «Природничі науки. Минуле, сучасне та можливе майбутнє людства і біосфери». Функціонування Лабораторії має вагомe значення для подальшого методичного та методологічного забезпечення навчального процесу у середній школі.

Матеріальне забезпечення навчального процесу. Для проведення занять на факультеті використовується 11 мультимедійних проекторів, 7 комплектів теле- та відеоапаратури, 10 аудиторій з ТНЗ. Функціонує Лабораторія системної біології, оснащена комп'ютерами, яка використовується для проведення практичних занять з цієї дисципліни, а також біологічної статистики, моделювання для студентів всіх рівнів вищої освіти. На жаль, цього навчального року придбання обладнання та реактивів для забезпечення навчального процесу було вельми обмежене, вірогідно, у зв'язку з нестачею коштів в університеті.

Успішність студентів. **Денна форма навчання:** загальна успішність у зимову сесію становила 88 %, що на 3% нижче, ніж по університету (91%). За загальною факультет разом із економічним посів 11-12 місця. **Якісна успішність** становила **50,5%** Це на 9% вище ніж в університеті (41%). Факультет за якісною успішністю посів **1-3 місця** разом із факультетом іноземних мов і медичним факультетом. При цьому **19% – відмінники**. Студентів, які отримали лише одну оцінку «задовільно» було 17%. **Середній бал** успішності, як загальний (**3,99**), так і з основних (3.93) і спеціальних (4,38) дисциплін вищий, порівняно до нього по університету.

Успішність студентів по курсах наступна: **1 курс:** загальна – 92% - на 2% вище ніж у цілому в університеті. Це найвищий показник серед усіх курсів факультету. Якісна успішність першокурсників склала 39% (на 4% вище ніж по університету для першокурсників). У порівнянні з іншими курсами цей показник такий же самий як і у другокурсників, традиційно нижчий ніж у магістрантів, але на 4% вище ніж у третьокурсників. **2 курс** показав однакову загальну успішність із загальноуніверситетською – 87%; якісну (39%) - на 4% вище загальноуніверситетської. **3 курс** як за загальною успішністю (76%), так і якісною (35%) показники на 3% нижчі загальноуніверситетських. Серед усіх курсів нашого факультету студенти 3-го курсу показали найгірші результати успішності. **4 курс** - за загальною успішністю (86%) - на 4 % поступився

загальноуніверситетському показнику, при цьому за якісною успішністю (64%) мав результати зимової сесії на **20% кращі** ніж у цілому в університеті.

Студенти **1-го року навчання в магістратурі** мали традиційно найвищі показники серед курсів за загальною успішністю (97%), за якісною (59%) вони поступилися студентам 4 курсу та магістрантам 2-го року навчання. **Магістранти 2-го року** навчання, які вже закінчили університет, мали 90% загальну успішність (на 7% нижче загальноуніверситетської) і на 20% вище - якісну успішність ніж у цілому в університеті (84% і 64%-відповідно). Студенти **нової спеціальності 014 Середня освіта** (спеціалізація 014.05 Біологія та здоров'я людини) досить успішно склали зимову сесію. Із 5 студентів 1 курсу - 2 відмінника, ще 2 склали сесію на «4» і «5» (при 100% загальній успішності 80%-якісна успішність). Студенти 1 року навчання в магістратурі мали 80% загальну успішність, 40%-якісну.

Заочна форма навчання – загальна успішність становила **93%**, що на 7% вище ніж у цілому в університеті. Наш факультет – на 4-6 місцях разом із юридичним і факультетом міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу. При цьому **якісна успішність – 61%**, що на **20 % вище** загальноуніверситетського показника. **Загальний бал на заочній формі навчання** нашого факультету склав **4,11** (навіть вище ніж на стаціонарі -3.99) – це **найвищий показник в університеті**. У цілому середній бал студентів заочної форми навчання як з основних, так і спеціальних дисциплін досить високий – 4,18 і 4,3 відповідно. Ці показники також суттєво перевищують загальноуніверситетські (3,73 і 3,92).

Успішність по курсах: 1 курс: 67% - загальна, 22% - якісна (на 13% і 14% нижче у порівнянні із загальноуніверситетськими показниками). **2 курс:** 95% - загальна – одна із найкращих серед факультетів ХНУ у цілому, 27% -якісна (30% - показник ХНУ). **3 курс:** 95% - загальна – теж достатньо висока (81% - ХНУ), але усього 14% - якісна успішність (28% -ХНУ). **4 курс:** 95% - загальна (88% - ХНУ), 84% - якісна (в університеті у цілому – 35%). **1 рік навчання в магістратурі:** 97% - загальна (85% -ХНУ), 71% -якісна (46% - ХНУ) – один із найвищих показників серед заочників університету.

Загальна успішність на денній формі навчання у літню сесію склала **84 %** цей показник на 4% нижче загальноуніверситетського (88 %). Наш факультет разом із ННІ Радіофізики і..., Факультетом географії і ... посів 17-19 місця. **Якісна успішність** становила **51%,** що на 8% вище загальноуніверситетського (43%). Факультет за якісною успішністю посів **4-5 місця** разом із факультетом географії.... При цьому **40 студентів (11,5%) – відмінники**. Студентів, які отримали лише одну «3» - 62 (17,8 %). **Середній бал** успішності, як загальний (**3,97**), так і з загальних (4,05) і спеціальних (4,29) дисциплін вище ніж у цілому по університету.

Успішність студентів по курсах: 1 курс: загальна – 82% - на 5% нижче ніж у цілому в університеті. Якісна успішність першокурсників склала 35% (на 7% нижче загальноуніверситетської для першокурсників). У порівнянні з іншими курсами цей показник найнижчий. **2 курс** продемонстрував загальну успішність на рівні 76%, що також нижче за загальноуніверситетський показник; якісну (39%) - на 2% вище загальноуніверситетської. **3 курс** як за загальною успішністю (92%), так і якісною (76%) мав у літню сесію показники на 7 % та на 32 % вищі за загальноуніверситетські. Також і серед невипускних курсів нашого факультету студенти 3-го курсу показали найкращі результати успішності. **4 курс** - за загальною успішністю (98%) перебуває на рівні загальноуніверситетських досягнень, при

цьому за якісною успішністю (64%) мав результати літньої сесії на **21% кращі**, ніж у цілому в університеті.

Студенти **1-го року навчання в магістратурі** мали у літню сесію такі показники: за загальною успішністю - 79%, за якісною - 47%. Вони продемонстрували суттєве зниження рівня навчальних досягнень у порівнянні з першим семестром. З іншого боку, враховуючи умови навчання протягом 2 семестру, зниження рівня успішності магістрантів може відбивати недостатньо якісну організацію викладання спеціальних дисциплін у дистанційному форматі при збереженні викладачами високого рівня вимог до здобувачів.

Студенти **нової спеціальності 014 Середня освіта** (спеціалізація 014.05 Біологія та здоров'я людини) досить успішно склали літню сесію. Із 5 студентів 1 курсу - 2 відмінника, ще 1 склав сесію на «4» і «5» (при 100% загальній успішності 60 %- якісна успішність). Студенти 1 року навчання в магістратурі мали 80% загальну успішність, 40%-якісну. За результатами літньої сесії було відраховано 21 студент денної форми навчання.

Заочна форма навчання: За результатами сесії **загальна успішність** становила **100%**, що на 12% вище ніж у цілому в університеті. Наш факультет – на 1 місці. При цьому **якісна успішність** лише **30%**, що на **8 % нижче** загальноуніверситетського показника (нагадаю, що 16 факультетів мають заочну форму навчання). **Середній бал на заочній формі навчання** нашого факультету склав **4,08** (навіть вище ніж на стаціонарі - 3.97) – це **другий за рейтингом показник в університеті**, після КШБ. У цілому середній бал студентів заочної форми навчання як з основних, так і спеціальних дисциплін досить високий – 4,04 і 4,23 відповідно. Ці показники також суттєво перевищують загальноуніверситетські (3,74 і 3,86).

Успішність по курсам: **1 курс:** 100 % - загальна, 66,7 % - якісна (40 % - показник ХНУ). **2 курс:** 100 % - загальна, 4,2 % - якісна (29% - показник ХНУ). **3 курс:** 100 % - загальна, але усього 10% - якісна успішність (30% -ХНУ). **4 курс:** 100 % - загальна, 16,7 % - якісна (в університеті у цілому – 31%). **1 рік навчання в магістратурі:** 100 % - загальна, 65,5 % - якісна (50 % - ХНУ).

Аналіз свідчить, що необхідно більше уваги приділяти саме студентам молодших курсів, а підвищення дисципліни серед студентів є однією з вагомих задач для покращення успішності як на молодших курсах, так і на факультеті в цілому. У підвищенні успішності студентів вагому роль відіграє робота кураторів, яким слід більше уваги приділяти роботі по підтриманню навчальної дисципліни у групах. На кафедрах необхідно посилити роботу зі студентами, а саме регулярно обговорювати результати поточного контролю знань, вдосконалювати методи викладання, мотивувати студентів. Вагомим може бути інтенсивне залучення студентів кафедри до наукової роботи.

Підсумками роботи ЕК наведені у таблиці 3. Кваліфікаційні роботи магістрами були захищені, як правило на відмінно і добре. Відмінні оцінки на денній формі навчання одержали понад 80% студентів. А заочній формі навчання оцінки захисту дипломних робіт були нижчими – 68% відмінних і 31% добрих, що було нижче ніж у попередньому навчальному році. Атестаційний іспит бакалаври денної форми навчання за спеціальністю «Біологія» практично з такими ж оцінками, як і у попередньому році.

Бакалаври за спеціальністю «Біологія» заочної форми навчання за кваліфікаційний іспит у 2019/2020 навчальному році одержали тільки 4 оцінки «добре» і 20 оцінок «задовільно», що не відрізнялося від оцінок у попередньому навчальному році.

Бакалаври за спеціальністю «Біотехнології та біоінженерія» одержали добрі оцінки 60% студентів денної форми та 40% заочної форми навчання. Щодо задовільних оцінок, то їх кількість була прямо протилежною кількості добрих. Кваліфікаційні роботи студентів-бакалаврів за спеціальністю «Біотехнології та біоінженерія» захистили на відмінно 80% студентів денної і 20% - заочної форми навчання при одній оцінці «задовільно».

Завідувачам кафедр та керівникам магістерських робіт доцільно розробити графіки заслуховування результатів досліджень студентів на засіданнях кафедр з метою більш ретельного контролю за ходом виконання дипломних робіт, особливо магістрами 6 курсу.

Загалом колективу факультету необхідно взяти до уваги результати навчання студентів на всіх курсах і формах навчання та здійснювати строгий контроль безпосередньо кураторами та колективами кафедр факультету за виконанням індивідуальних навчальних планів студентами.

Таблиця 3 Підсумки захисту кваліфікаційних робіт та складання атестаційного іспиту у 2019/2020 навчальному році

Форма навчання	Осіб	Оцінки					
		«Відмінно»		«Добре»		«Здовільно»	
		Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%
Магістри «Біологія» (Захист кваліфікаційних робіт)							
Денна	56	47	80/83,9	9	18/16	0	0
Заочна	38	26	84/68,4	12	16/31,5	0	0
Бакалаври «Біологія» (Атестаційний іспит)							
Денна	67	19	28/28,4	31	45,6/46,2	18	26/26,8
Заочна	27	0	0	4	25,9/14,8	20	74/74,2
Бакалаври «Біотехнології та біоінженерія» (Атестаційний іспит)							
Денна	5	0	0	3	60	2	40
Заочна	5	-	0	2	40	3	60
Бакалаври «Біологія» (Захист кваліфікаційних робіт)							
Денна	67	57	85,1	9	13,4	1	1,5
Заочна	27	19	70,4	7	25,9	1	3,7
Бакалаври «Біотехнології та біоінженерія» (Захист кваліфікаційних робіт)							
Денна	5	4	80	1	20	-	-
Заочна	5	1	20	3	60	1	20

Примітка – до флеш оцінки за 2018/2019 навчальний рік.

Контингент студентів факультету. Дані наведені у таблиці 4. Вони показують, що загалом на факультеті за трьома спеціальностями за обома рівнями освіти на денній та заочній формі навчання освіти одержували 436 студентів.

Таблиця 4 Контингент студентів факультету у 2019/2020 навчальному році

Освітній рівень	Денна форма		Заочна форма		Всього на факультеті		
	Всього	Контракт	Всього	Контракт	Всього	Контракт	Іноземні
Біологія							
Магістр	56	7	15	12	71	19	
Бакалавр	199	45	54	54	253	99	7
Біотехнологія та біоінженерія							
Бакалавр	84	23	12	12	96	35	0
Середня освіта							
Магістр	3	0	1	1	4	1	0
Бакалавр	10	2	2	2	12	4	0
Загалом по факультету по всіх спеціальностях					436	158	7

Робота по набору студентів на перший курс. Результати набору на 2020/2021 навчальний рік наведені у таблиці 5. Цього року істотно зріс набір на перший курс бакалаврату на ОПП «Біологія», а також на ОПП «Біотехнології та біоінженерія»

На жаль все ще недостатньо ми набираємо студентів на ОПП за спеціальністю Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Нам слід попрацювати зі школами і всіма потенційними абітурієнтами для істотного збільшення набору на цю ОПП.

Набір до магістратури на 2020/2021 навчальний рік істотно зменшився з тієї причини, що за державним замовленням на ОПП «Біологія» було надано всього лиш 22 місця за денною формою і 3 місця за заочною формою навчання. Протягом листопада відбувся додатковий набір до магістратури, протягом якого вступили на навчання 2 студенти на денну форму і 6 студентів на заочну форму навчання. У сумі на першому курсі (бакалаврат, магістратура) за всіма спеціальностями і формами навчання ми маємо 165 студентів, аз урахуванням додаткового набору на ОПП магістр – 173 першокурсники.

Вступній кампанії передувала значна робота з майбутніми абітурієнтами, у якій активну участь взяли переважна більшість НПП всіх кафедр факультету. Цьогорічна вступна компанія характеризувалася певними особливостями, пов'язаними з пандемією і карантинними обмеженнями. Тим не менше, відбувалася злагоджена і чітка робота відбірковій комісії факультету на чолі з Р.Ф. Забродським, за що всім її членам подяка від імені колективу факультету. Значна підготовча робота була проведена до вступних екзаменів до магістратури – за участі кафедр факультету були підготовлені тестові завдання, але основне навантаження з цього приводу виконала доцента В.П. Комаристою, за що їй подяка, а також всім членам приймальної комісії від імені факультету.

Таблиця 5 Результати набору студентів на 2019/2020 навчальний рік.

Спеціальність, ОПП	Вступило осіб								
	Бюджет			Контракт			По факультету		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Бакалавріат, денна форма									
Біологія	59	61	62	17	9	25	76	70	87
Біотехнології та біоінженерія	15	16	15	8	6	10	23	22	25
Середня освіта	-	4	4	-	1	2	-	5	6
Бакалавріат, заочна форма									
Біологія	-	-	9	18	17	9	18	17	9
Біотехнології та біоінженерія	-	-	0	5	4	4	5	4	4
Середня освіта	-	-	0	-	1	1	-	1	1
Всього	74	81		48	38		122	119	
Магістратура, денна форма									
Біологія	34	22	10	1	-	1	35	22	11
Генетика	12	10	4	1	3	3	13	13	7
Фізіологія людини і тварин	8	7	4	-	-	1	8	7	5
Біохімія	9	11	4	-	1	0	9	12	4
Середня освіта	-	4	3	-	1	0	-	5	3
Магістратура, заочна форма									
Біологія	14	4	3	29	26	6	43	30	2
Середня освіта	-	-	0	-	1	1	-	1	1
Всього	77	54	118	31	32	47	108	90	165

III. Науково-іноваційна робота. Ця робота проводилася на факультеті у рамках наукових напрямів кафедр. Держбюджетні теми на факультеті не виконуються. Запити на фінансування МОН, подані в кінці 2019 р. (В.А.Токарський, С.Ю.Утевський), були відхилені. Запити на фінансування Фонду наукових досліджень (Д.А.Шабанов, С.Ю.Утевський) були відхилені. Бізнес-план для «Бізнес-інкубатора» (Д.А.Шабанова) пройшов до другого рівня, але не був продовжений організатором конкурсу.

До участі у конкурсі на держбюджетне фінансування на 2021 рік на факультеті подані дві теми, які пройшли внутрішній університетський конкурс. Керівники – професор Д.А. Шабанов і С.Ю. Утевський.

Утевський С.Ю. (керівник), Утевський А.Ю. та Краснопорова А.П. з НДІ Хімії (відповідальні виконавці) отримали в Національному антарктичному науковому центрі МОН України грант на 210 000 грн. “Ектопаразити, патогени, коменсали хребетних і безхребетних тварин підводних ландшафтів Аргентинських островів”. На конкурс Фонду модернізації навчально-наукового обладнання університету були подані теми практично всіма кафедрами факультету. Конкурс був проведений наприкінці 2019 року, всі теми рекомендовані до

фінансування у 2020 році загалом на суму близько 1,0 млн грн.. Однак вони не фінансувалися повністю з причини нестачі коштів в університеті.

Щодо госпдоговірної тематики досліджень, то на факультеті вона практично відсутня. Тільки на кафедрі молекулярної біології та біотехнології виконувалася така тема (300 тис. грн., керівник професор Божков А.І.). Тому нам необхідно прикласти максимум зусиль для того, щоб факультет мав позабюджетне фінансування.

За звітний період на факультеті була достатньо висока «публікаційна» активність. Кількість статей у виданнях зі Scopus і Web of Sciences становила по кафедрах: зоології та екології тварин – 16; генетики і цитології – 1; фізіології і біохімії рослин та мікроорганізмів – 4; мікології та фітоімунології – 3; ботаніки – 1, молекулярної біології та біотехнології – 8 і два розділи у зарубіжних монографіях. Переважну більшість рейтингових публікацій забезпечує кафедра зоології та екології тварин. Лідер — О.І.Зіненко, 4 статті.

В 2020 р. захистився пошукач кафедри зоології та екології тварин А.І.Тупіков (керівник — О.І.Зіненко). Захист відбувся в липні 2020 в Інституті зоології НАНУ. Кандидатську дисертацію захистила викладач кафедри молекулярної біології та біотехнології Огієнко С.Л.

На факультеті провадиться робота по відкриттю докторантури зі спеціальності «Біологія».

Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Біологія» отримав статус фахового у списку “Б”. Триває робота по включенню цього видання у Scopus та Web of Sciences, Core Collection.

У зв’язку з карантинном на факультеті була проведена Всеукраїнська іхтіологічна конференція у дистанційному форматі. Регулярна молодіжна конкуренція “Біологія. Від молекули до біосфери” в свій термін у 2020 році не була проведена також у зв’язку з карантинном. Можливе її проведення у дистанційному форматі на початку 2021 року.

На факультеті необхідне істотне посилення наукових досліджень. Особливо це стосується використання нашого наукового потенціалу для залучення на фінансування досліджень позабюджетних коштів. Для цього ми маємо достатньо сучасну базу приладів та обладнання і висококваліфіковані наукові кадри.

Робота СНТ. Наукова робота студентів починається вже з 2-3 курсу через участь у наукових гуртках при кафедрах. За результатами досліджень наші студенти публікують значний обсяг матеріалів, переважно це тези доповідей на конференціях різного рівня. Студенти також беруть участь у Всеукраїнських конкурсах та олімпіадах.

IV. Заходи по роботі з абітурієнтами, профорієнтаційна робота.

За 2020/2021 навчальний рік викладачами факультету проведена низка заходів, спрямованих на залучення до вступу на факультет майбутніх абітурієнтів – школярів старших класів. З метою ознайомлення майбутніх вступників проведені Дні відкритих дверей на факультеті, низка екскурсій по факультету у рамках проекту «Відкрий для себе Каразінський». Як і багато років поспіль викладачі факультету були учасниками районних, міських, обласних та всеукраїнських етапів шкільних олімпіад з біології та екології, турнірах та конкурсах МАН з біології, консультували та керували роботами школярів у МАН (доценти Гамуля Ю.Г., Утєвський А.Ю., Тагліна О.В., Мартиненко В.В., Горенська О.В., Волкова Н.Є., Атемасова Т.А., професори Утєвська О.М., Шабанов Д.А. та ін.).

Протягом року консультували команди, які брали у участь у біологічних турнірах та олімпіадах – Харківські гімназії та ліцеї № 107, 116, 45, 47, 119, «Обдарованість» та ін., (доц.

Утевський А.Ю., Гамуля Ю.Г., Атемасова Т.А., Кіюся Є.О., Акулов О.Ю., Тагліна О.В., Наглов О.В. та ін.). На базі Харківської обласної МАН доц. Гамуля Ю.Г. і Горенська О.В. проводили щотижневі заняття гуртків для учнів ЗОШ Харкова та області з «Біології» та «Генетики».

Факультет, спільно з Інститутом післядипломної, заочної (дистанційної) освіти продовжив роботу з підвищення кваліфікації учителів біології, екології, природознавства на базі ХНУ ім. В.Н. Каразіна (проф. Шабанов Д.А., проф. Утевська О.М., доц. Тагліна О.В., доц. Гамуля Ю.Г.).

Проведений семінар для вчителів біології Новобаварського району м. Харкова на біологічній станції в с. Гайдари (проф. Жмурко В.В., доц. Авксентьєва О.О., студ. Бондаренко Г.М.).

Ця робота сприяла тому, що на факультеті у 2020 році істотно зросла кількість заяв, поданих для вступу на ОПІ бакалаврського рівня освіти за спеціальностями «Біологія» та «Біотехнології біоінженерія».

V. Соціокультурна та виховна робота. Вона здійснювалася згідно «Положення про організацію позанавчальної роботи зі студентами Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна».

Позанавчальна робота велась за кількома напрямками. Заходи, спрямовані на посилення у студентів мотивації до навчання, участі у науковій роботі та громадському житті факультету. Студенти факультету взяли участь у конкурсі «Кращі академічні групи Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна». У першому етапі конкурсу (факультетський рівень) перемогу здобула академічна група БГ 41 (куратор доцент Горенська О.В.). У другому загальноуніверситетському етапі конкурсу ця група виборола III місце серед природничих факультетів університету.

Заходи з популяризації науки. 11 студентів були учасниками виставок «Цікавої науки Каразінського університету». 10 студентів брали участь у організації та проведенні «Наукових пікніків» 5 студентів біологічного факультету брали участь у науково-популярному заході «Ніч науки». 21 серпня 2020 року 6 студентів брали участь у організації локації «Цікава біологія» з нагоди святкування Дня міста Харків та отримали подяки від адміністрації Київського району Харківської міської ради. 11 лютого 2020 року 4 студентки брали участь у просвітницькій конференції «Жінки у науці» центру гендерної культури м. Харків. Студентка факультету брала участь у виставці «Цікава наука від Каразінського університету» у м. Черкаси.

Адаптація першого курсу до навчально-виховного процесу в університеті: З цією метою першокурсникам факультету прочитаний курс «Основи організації ефективної та безпечної навчальної діяльності», вони ознайомлені з положеннями Статуту Університету, про студентське самоврядування, напрямками студентської позанавчальної роботи, як можливими шляхами самореалізації особистості студента в межах факультету та університету. 24 вересня 2020 року проведено свято для першокурсників «Посвята у студенти». Восени 2019 року проведено екскурсії першокурсників до Музею історії ХНУ та Археологічного музею.

Сприяння розвитку студентського самоврядування та громадській активності студентів. У цьому напрямі роботи проведено чергові вибори студентського декану факультету. Обрано студента 2 курсу Костенко Євгена. Згідно з положенням про студентське самоврядування та на виконання розпорядження адміністрації університету на

факультеті створено робочу групу по нарахуванню додаткових балів студентам за активну участь у науково-дослідницькій роботі, громадському житті факультету і університету та досягнення в спорті. Ця група активно працювала з метою визначення додаткових балів студентам 108. На спільному засіданні Студентської ради університету та Профкому студентів майже всі заяви були задовільнені. Студенти брали участь у проведенні Дня байбака та Днів відкритих дверей на факультеті. На факультеті створена і працює студентська фокус-група під головуванням студентського декана Костенка Євгена, яка періодично здійснює моніторинг навчального процесу на факультеті.

Протягом року проводилася робота по залученню студентів біологічного факультету до заходів з культурно-естетичного виховання: Першокурсники факультету брали участь традиційному конкурсі художньої самодіяльності «Альма матер 2019» та були нагородженні грамотою ректорату у номінації «За пошук гену творчої обдарованості».

20 першокурсники факультету брали участь традиційному конкурсі художньої самодіяльності «Альма матер» та були нагородженні грамотою ректорату у номінації «За музичність програми». Студентка другого курсу Фаран Катрін здобула у конкурсі «Красуня університету 2019» титул «Міс вишуканість». Студенти біологічного факультету залучені до роботи університетського хору, танцювальних та спортивно-танцювальних колективів університету.

Студенти біологи залучалися до занять спортом: Наші студенти здобули шосте місце (з 20) у загальнокомандному заліку за результатами 70 студентської Спартакіади Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Слід тут відзначити, що спартакіада пройшла за скороченою програмою. Через запроваджений карантин змагання з деяких видів спорту були скасовані. У рамках 70 студентської Спартакіади Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна по окремим видам спорту студенти-біологи здобули: 3 місце – шахи, жіноча команда; 4 місце – шашки, жіноча і чоловіча команди; 3 місце – стрільба з лука, жіноча команда; 6 місце - стрільба з лука, чоловіча команда; 3 місце – бадмінтон, жіноча і чоловіча команди.

VI. Організаційно-господарська діяльність. Ця робота, на жаль, у 2019/2020 навчальному році практично не фінансувалась. На 2020 рік факультет підготував, як завжди у кінці попереднього року, заявки на придбання необхідних розхідних матеріалів та обладнання, але придбати практично нічого не вдалося.

Слід лише зазначити, що 2019 року влітку було повністю завершено введення в експлуатацію будиночків для проживання студентів на біологічній станції (загальна сума близько 10,0 млн.грн.). На ремонт їдальні на біологічній станції виділено 1,5 млн. грн.. Проведений частково її ремонт – відремонтована покрівля, встановлені металопластикові вікна, але подальші ремонтні роботи зупинені у зв'язку з карантином. На біостанції частково проведені роботи з благоустрою території.

Слід зазначити, що фактично за власною ініціативою та на ентузіазмі професор А.І. Божков проводить ремонтні роботи у приміщеннях віварію НДІ біології, які будуть використані як база для проведення навчального процесу зі спеціальності «Біотехнології та біоінженерія». За таким же підходом доцент В.Є Шех на кафедрі фізіології людини і тварин провела ремонт та обладнання лабораторії для забезпечення навчального процесу. Щира вдячність їм за це.

Технічні засоби навчання: проектори – 11; теле - й відеоапаратура – 7; аудиторії з ТНЗ – 10; поточні аудиторії, обладнані стаціонарними мультимедіа – 2. Було заплановане

придбання у 2020 році комп'ютерів, проекторів та іншої техніки, але, на жаль, за браком коштів придбання не відбулося.

Аналіз роботи факультету за 2019/2020 навчальний рік дозволяє сформулювати наступні основні завдання факультету на 2020/2021 навчальний рік.

1. Перегляд і вдосконалення ОПП та навчальних планів і робочих програм зі всіх спеціальностей;
2. Створення і акредитація ОПП магістерського рівня за спеціальністю «Біотехнології і біоінженерія»;
3. Розробка програм дистанційного навчання на кафедрах факультету;
4. Написання і видання методичних посібників для самостійної роботи студентів, що особливо важливо для заочної форми навчання;
5. Активна робота по розширенню робіт із забезпечення набору студентів на факультет, особливо за спеціальністю Середня освіта (Біологія та здоров'я людини);
6. Подальше вдосконалення роботи по підготовці кадрів вищої кваліфікації як резерву науково-педагогічних працівників факультету;
7. Посилення роботи по залученню до фінансування позабюджетних коштів.

Висловлюю щирі вдячності всім співробітникам факультету за самовіддану працю на благо розвитку факультету та університету.

Декан

Василь Жмурко